

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 816/2021
08.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца „СОКОЈ – Организација музичких аутора Србије“ Београд, чији је пуномоћник Предраг Кнежевић, адвокат из ..., против туженог „КАНАЛ 9“ д.о.о. Нови Сад, чији је пуномоћник Миљан Челић, адвокат из ..., ради дуга, вредност предмета спора 1.293.600,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 324/21 од 25.08.2021. године, у седници већа одржаној дана 08.06.2022. године, донео је:

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 324/21 од 25.08.2021. године.

II ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 4085/2019 од 05.11.2020. године у ставу I изреке одбијен је предлог туженог за враћање у пређашње стање због пропуштања приступа на рочиште за главну расправу заказано за 05.11.2020. године. У ставу II изреке укинута је решење о извршењу Привредног суда у Новом Саду ИИв 117/2019 од 25.01.2019. године, у целости у обавезујућем делу. Ставом III изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 27.396,46 динара, са законском затезном каматом на износе и за периоде наведене у овом ставу изреке. Ставом IV изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати појединачне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе наведено тим ставом изреке.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 324/21 од 25.08.2021. године у ставу I изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу IV изреке и усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу исплати појединачне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе наведено тим ставом изреке. Ставом II изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 324/21 од 25.08.2021. године године, тужени је преко пуномоћника из реда адвоката, благовремено изјавио ревизију због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. У одговору на ревизију тужилац је предложио да се ревизија туженог одбије у целини као неоснована. Трошкове на име састава одговора на ревизију је тражио и определио.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...са изменама) и утврдио да је ревизија туженог неоснована.

Предмет спора је потраживање ауторске накнаде за емитовање музичких дела са репертоара тужиоца од стране туженог у периоду од јануара 2016. године закључно са септембром 2016. године и од новембра 2016. године, закључно са априлом 2018. године.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, парничне странке су закључиле Уговор број .../... од 01.11.2007. године, као и Анекс тог уговора од 21.11.2014. године. По овом уговору тужилац је дао туженом дозволу за емитовање музичких дела са репертоара тужиоца. Анексом уговора предвиђено је да ће се за емитовање музичких дела са репертоара тужиоца – до 10% коришћења репертоара у односу на укупно трајање програма ауторска накнада обрачунавати применом тренутно важеће Тарифе у моменту настанка обавезе, а уговорне стране постигле су сагласност да ће у случају измене важеће Тарифе накнада, након објављивања у Службеном гласнику Републике Србије, тужилац без закључивања посебног анекса, обрачунавати накнаду у складу са ново важећом Тарифом, од дана ступања нове Тарифе на снагу. Закључењем предметног Анекса од 21.11.2014. године, извршена је измена основног уговора, који су странке закључиле у погледу начина одређивања висине накнаде, коју је тужени у обавези да исплаћује тужиоцу у будућем периоду. У утуженом периоду примењивала се Тарифа тужиоца од 23.12.2011. године, којом је предвиђено да основицу за обрачун накнаде и примену процента чине укупни приходи остварени у оквиру радијске, односно телевизијске делатности, при чему се висина процента одређује према заступљености музичког репертоара у односу на укупно трајање програма, али исто је предвиђена и минимална накнада за ТВ емитовање музичких дела, као најнижи износ накнаде за коришћење репертоара тужиоца, која се обрачунава према становнику у сервисној зони покривености.

Током поступка изведен је доказ вештачењем од стране вештака економско – финансијске струке, који је свој налаз и мишење дао у две варијанте. Према првој варијанти, обрачуната је висина ауторске накнаде применом Тарифе накнада коју наплаћује тужилац по основу емитовања музичких дела на радио и телевизијским станицама број 98/11, која је објављена у Службеном Гласнику РС дана 23.12.2011. године и која се примењивала у утуженом периоду. Према тој варијанти висина потраживања тужиоца је 1.266.356,34 динара, а имајући у виду да је према Тарифи накнада, важећој у утуженом периоду, минимална накнада за ТВ емитовање износила 6000 бодова, а да је тужилац обрачунавао накнаду са 4000 бодова, имајући виду зону покривености од 100.001 до 300.000 становника. Вештак је имао у виду да је тужени у периоду 01.01.-30.09.2016. године и 01.11.-31.12.2016. године по основу месечне ауторске накнаде уплатио износ од по 13.200,00 динара за период јануар – август 2016. године, односно за септембар 2016. године износ од 26.400,00 динара, као и да је

тужени на дан 01.01.2016. године евидентирао више уплаћени износ на рачун тужиоца од 26.236,22 динара. Према другој варијанти, вештак је висину ауторске накнаде обрачунао према проценту оствареног прихода туженог, применом члана 6. Тарифе за заступљеност музичког програма до 10% у проценту укупних прихода 2,2%, те је према томе, узимајући у обзир уплате туженог, висина накнаде у износу од 27.396,46 динара по рачунима број .../17, .../17, .../18, .../18, .../18 и .../18.

Првостепени суд усваја другу варијанту налаза вештака и обавезује туженог на исплату износа од 27.396,46 динара са припадајућом законском затезном каматом ближе описаном у ставу трећем изреке, а одбија тужбени захтев за појединачне износе, преко досуђеног, са законском затезном каматом на те износе, ближе описаном у ставу четвртом изреке првостепене пресуде. Према разлозима првостепене пресуде, тужени је уговором, а затим и закљученим анексом, дао своју сагласност на примену Тарифе тужиоца, важеће у моменту настанка обавезе па је исти у обавези да тужиоцу исплати износе ауторске накнаде у складу са чланом 5. и 6. Тарифе, тако да основицу за обрачун накнаде и за примену процента чине укупни приходи које тужени као корисник остварује обављајући радијску, односно телевизијску делатност, а не износ минималне накнаде, такође предвиђен Тарифом. Према становишту првостепеног суда, одредба члана 170. Закона о ауторском и сродним правима, Тарифа мора да буде примерена врсти и начину искоришћавања ауторског дела, односно предмета сродног права, а накнада се по правилу одређује у процентуалном износу од прихода који морају бити у сразмери са значајем, који за приходе корисника има искоришћавање предмета заштите. Одређивање накнаде према висини оствареног прихода, према налажењу првостепеног суда, а у зависности од заступљености музичког репертоара одражава законско начело где износ накнаде треба да буде у сразмери са значајем који за приход корисника има искоришћавање предмета заштите. Из наведених разлога је, према закључку првостепеног суда, начело сразмере нарушено када се износ минималне накнаде везује само за број становника у одређеном подручју на коме корисник обавља радијску, или телевизијску делатност. Првостепени суд је применом одредбе члана 101. Закона о облигационим односима, донео одлуку као у ставу трећем и четвртом изреке првостепене пресуде, а како је напред описано.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у ставу четвртом изреке и обавезао туженог да тужиоцу исплати појединачне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе наведено ставом првим изреке другостепене пресуде, налазећи да је требало применити прву варијанту налаза и мишљења судског вештака. Према становишту другостепеног суда, колективна организација, у смислу члана 170. став 4. Закона о ауторском и сродним правима, има право да истовремено утврди и износ минималне накнаде, чији су елементи за обрачун дефинисани Тарифом. Стога, другостепени суд прихвата обрачун минималне накнаде, који је прописан Тарифом накнада, коју наплаћује тужилац по основу емитовања музичких дела на радио и телевизијским станицама број 98/11 и из наведених разлога преиначава првостепену пресуду у ставу четвртом изреке првостепене пресуде и усваја тужбени захтев, како је описано у ставу првом изреке другостепене пресуде.

Према оцени ревизијског суда, закључак другостепеног суда је правилан, а побијана одлука је донета правилном применом материјалног права и то одредбе члана 170. став 1, 2. и 4. Закона о ауторском и сродним правима.

Тужени у ревизији истиче да је тужилац применио неважећу Тарифу накнада, која није донета уз сагласност и у договору са корисницима, нити је усклађена са Законом о ауторском и сродним правима. Ови наводи нису основани.

Обрачун накнаде за кориснике се врши на основу закљученог уговора и Тарифе о накнади, коју тужилац наплаћује по основу емитовања музичких дела на радио и телевизијским станицама у зависности од прихода корисника и значаја који искоришћавање предмета заштите има за корисника, применом одговарајућег процента на његове приходе. Тарифа по којој је обрачуната спорна накнада је објављена у Службеном гласнику РС број 98/2011 и донета у складу са тада важећим Законом о ауторском и сродним правима. Према ставу 4. члана 170. Закона о ауторском и сродним правима, колективна организација има право да истовремено утврди и износ минималне накнаде, чији елементи за обрачун су дефинисани Тарифом. Минимална накнада је установљена за случај да накнада утврђена у односу на приходе корисника, не обезбеђује адекватну заштиту носилаца ауторских и сродних права која се користе.

У конкретном случају накнада, која је предмет спора, обрачуната је у складу са анексом уговора, чија законитост од стране туженог није оспорена током спора. Обрачун је извршен применом Тарифе о одређивању минималне накнаде за емитовање музичких дела. Тарифу, било да се посматра као саставни део уговора, било као подзаконски акт, не може првостепени суд да оцењује тако што ће одређивати да су минималне накнаде неправичне и незаконите и да је због тога не примењује. Одређивање минималне накнаде је законско овлашћење организације из члана 170. Закона о ауторском и сродним правима - конкретно тужиоца. Према стању у списима предмета, Уставни суд је одбацио иницијативе за оцену уставности и законитости одредби Тарифе накнада коју наплаћује тужилац по основу емитовања музичких дела на радио и телевизијским станицама број 98/11, која је објављена у Службеном Гласнику РС дана 23.12.2011. године.

Стога, неосновано тужени у ревизији наводи да тужиоцу не припада право на износ накнаде, коју је обрачунао и тражио према анексу уговора, а коју му је досудио другостепени суд, због чега ревизијски суд на основу процесних овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку, одбија ревизију туженог и потврђује побијану другостепену пресуду, као у ставу првом изреке пресуде.

Како се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. Закона о парничном поступку, то је у ставу другом изреке пресуде, одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поводом састава одговора на ревизију.

**Председник већа-судија
Бранко Станић**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић